

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-1-197 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 13-11/159-81
Karar Tarihi : 20.02.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : İsmail Hakkı KARAKELLE, Dr. Murat ÇETİNKAYA,
Reşit GÜRPINAR, Kenan TÜRK

B. RAPORTÖRLER: Şamil PİŞMAF, Başak ARSLAN

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Mahir AKSOY (Aksoylar Petrol)
Polat Kasabası - Doğanşehir/Malatya

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Can Aslan Petrolcülük San. A.Ş. (CAN ASLAN)
Çakmak Mah. İkbal Cad. Dinç Sok. No:28 Ümraniye/İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Can Aslan Petrolcülük San. A.Ş.'nin dikey anlaşmalar ve çeşitli uygulamalar yolu ile 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) ve 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği (2002/2 sayılı Tebliğ)'ni ihlal ettiği iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 05.11.2012 tarihinde giren başvuru üzerine hazırlanan 20.11.2012 tarih ve 2012-1-197/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu, 27.11.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülmüş ve önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 14.02.2013 tarih ve 2012-1-197/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda özetle;
- Mahir AKSOY'un maliki olduğu Malatya ili, Doğanşehir ilçesi, Polat köyü, Uzunok mevkiinde bulunan taşınmazın akaryakıt satış ve servis faaliyeti ifa etmek üzere temin edildiği ve üzerinde tesis inşa edildikten sonra 09.05.2007 tarihinde CAN ASLAN lehine 15 yıl süreli intifa hakkı ve (.....) TL bedelle ipotek hakkı tesis edildiği,
  - 14.05.2007 tarihinde ise CAN ASLAN ile malik arasında yıllık (.....) ton akaryakıt alımı taahhüdü içeren bayilik sözleşmesi akdedildiği,
  - 14.05.2012 tarihinde bayilik anlaşmasının süresinin dolmasına rağmen, akaryakıt alım taahhüdüne uyulamaması nedeniyle herhangi bir ceza yaptırımını ile karşılaşmamak için 15.05.2012 tarihinde ikinci kez bayilik sözleşmesi akdedildiği,
  - CAN ASLAN'ın yeniden sözleşme yapılması nedeniyle intifa hakkını terkin etmeyerek 4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ'i ihlal ettiği
- iddia edilerek, gereğinin yapılması talep edilmiştir.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda;
- Mahir AKSOY-Aksoylar Petrol ile CAN ASLAN arasında akdedilen 14.05.2007 ve 15.05.2012 tarihli bayilik sözleşmeleri ile 09.05.2007 tarihinde CAN ASLAN lehine tesis edilen intifa hakkından oluşan dikey ilişkinin 09.05.2012 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma olanağının bulunduğu ve bu tarihten itibaren grup muafiyeti kapsamının dışında kaldığı,

13-11/159-81

- Söz konusu dikey ilişkiye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet de tanınmayacağı,
- Bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi uyarınca, taraflara gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren 60 (altmış) gün içinde aralarındaki dikey anlaşmayı sonlandırmaları gerektiği, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde görüş bildirilmesinin uygun olacağı

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (5) Dosya içeriğinde yer alan bilgilere göre, şikayetçi tarafından özetle; başvuruya konu istasyon arazisi üzerinde CAN ASLAN lehine tesis edilen intifa hakkının terkin edilmediği iddia edilmektedir.
- (6) Söz konusu iddiaya ilişkin olarak 06.02.2013 tarihinde CAN ASLAN'dan edinilen bilgilerde ise özetle;
  - Mahir AKSOY ile CAN ASLAN arasında 14.05.2007 tarihinde akaryakıt bayilik sözleşmesi imzalandığı ve bayilik sözleşmesi öncesinde 09.05.2007 tarihinde CAN ASLAN lehine intifa hakkı ve ipotek tesis edildiği,
  - CAN ASLAN'ın anılan bayiye kurumsal kimlik giydirmesi yaptığı ve iki adet akaryakıt pompası, kompresör ve hava su saati vererek yatırım yaptığı,
  - CAN ASLAN ile Aksoylar Petrol - Mahir AKSOY arasında herhangi bir dikey ilişkinin mevcut olmadığı, Mahir AKSOY'un akaryakıt bayilik sözleşmesini feshettiği ve dolayısıyla taraflar arasındaki dikey ilişkiye son verdiği,
  - İntifa hakkının varlığının başka bir dağıtıcı ile sözleşme imzalamaya engel olmadığı, Mahir AKSOY ile CAN ASLAN arasında herhangi bir dikey ilişkinin olmamasından dolayı işbu başvurunun konusuz olduğu ve Rekabet Kanunu çerçevesinde bir ticari ilişki içerisinde olmayan taraflar ile ilgili karar verilemeyeceği,
  - Bu nedenle başvurunun öncelikle konusuz olmasından dolayı reddinin gerektiği, esasa ilişkin yapılan açıklamalar nedeniyle de başvurunun esas yönünden reddinin gerektiği ve CAN ASLAN'dan intifa hakkını terkin etmesini talep etmenin hukuki dayanaktan yoksun olacağı

belirtilmiştir.

- (7) Konuyla ilgili olarak 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri, anılan Tebliğ'in açıklanmasına ilişkin çıkarılan Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz ve Rekabet Kurulu kararları doğrultusunda, bir dikey anlaşmanın 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5/a maddesinde öngörülen istisna hükmünde kabul edilebilmesi için, malik ile işletici arasında herhangi bir hukuki veya iktisadi *bağlantının* bulunmaması gerekmektedir. Kurulumuzun geçmiş tarihli kararlarında, anlaşmaya konu taşınmaz üzerinde dağıtım şirketi lehine intifa hakkı tanındığı durumlarda, malikler ile işletici arasında kurulmuş bir kiracılık ilişkisinin bulunması, Tebliğ'in 5/a maddesinde anılan türden bir bağlantı olarak değerlendirilmiştir. Bu bakımdan, bayinin özellikle sağlayıcıdan önce ilgili istasyon üzerinde aynı veya şahsi bir hakka sahip olması halinde, daha sonra sağlayıcıya aynı veya şahsi hakkı veren üçüncü kişi (malik) ile bağlantılı olduğu kabul edilmekte ve bu tür sözleşmeler istisna kapsamında değerlendirilmemektedir.
- (8) 2002/2 sayılı Tebliğ hükümleri ve Kurulumuzun akaryakıt sektöründe bayiler ile dağıtım şirketleri arasındaki dikey anlaşmalara ilişkin almış olduğu çok sayıda kararında ortaya konulan esaslar uyarınca, dosya konusu taşınmaz üzerinde malik Mahir AKSOY-Aksoylar Petrol ile CAN ASLAN arasında akdedilen 14.05.2007 ve 15.05.2012 tarihli

13-11/159-81

bayilik sözleşmeleri ile 09.05.2007 tarihinde CAN ASLAN lehine tesis edilen intifa hakkı; bu doğrultuda Aksoylar Petrol tarafından yerine getirilen bayilik faaliyeti göz önüne alındığında, söz konusu dikey ilişkinin 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5/a maddesinde düzenlenen istisna hükmü kapsamında değerlendirilmeyeceğinin ve 09.05.2007 tarihinden itibaren beş yıl süreyle olmak üzere 09.05.2012 tarihine kadar anılan Tebliğ ile tanınan grup muafiyeti kapsamında bulunduğu kabulü gerekmektedir.

- (9) Bunun yanı sıra, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde Rekabet Kuruluna, bu maddede belirtilen koşulların tamamının varlığı halinde teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararlarının aynı Kanun'un 4. maddesi hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulmasına karar verme yetkisi tanınmıştır. Kurulumuz tarafından ise akaryakıt sektöründeki dikey anlaşmalara bireysel muafiyet verilebilmesinin şartları 25.02.2010 tarih ve 10-19/229-87 sayılı Delta Akaryakıt Ticaret A.Ş. ve 18.03.2010 tarih ve 10-24/338-122 sayılı Total Oil Türkiye A.Ş. kararlarıyla belirlenmiş; anılan ve izleyen kararlarda dikey anlaşmaların, daha önce üzerinde hiçbir gerçek ve/veya tüzel kişi tarafından akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmamış arsalar/araziler üzerinde kurulmuş yeni akaryakıt istasyonlarına ilişkin olmaları ve akaryakıt istasyonlarına özgü yatırımların dağıtıcı tarafından üstleniliyor olması dikkate alınarak, bayilerin beşinci yılın sonunda, dağıtım firması tarafından üstlenilen ilişkiye özgü yatırımın varsa kalan süreye tekabül eden bedelini ödeyerek anlaşmaları sona erdirebilmeleri konusunda tarafların anlaşmaları koşuluyla, 10 yıla kadar muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.
- (10) Bu çerçevede söz konusu dikey ilişki incelendiğinde, öncelikle başvuru sahibi tarafından ilgili taşınmazın akaryakıt satış ve servis faaliyeti ifa etmek üzere temin edildiği ve üzerinde tesis inşa edildikten sonra CAN ASLAN ile bayilik sözleşmesi akdedildiği ifade edilmektedir. Öte yandan CAN ASLAN'ın gönderdiği yazıda ise, kendileri tarafından dosya konusu istasyona ilişkin kurumsal kimlik giydirmesi yapıldığı, iki adet akaryakıt pompası, kompresör ve hava su saati verilerek yatırım yapıldığı belirtilmektedir. Dikey anlaşma bütününe beş yılın üzerinde bireysel muafiyet tanınabilmesi için istasyonun *"üzerinde akaryakıt bayilik faaliyeti yapılmayan araziler üzerinde kurulacak yeni istasyona ilişkin olması"* şartı yanında *"istasyona özgü yatırımların dağıtıcı tarafından üstlenilmiş olması"* şartının da sağlanması gerekmektedir. Ancak dosya konusu istasyonda, CAN ASLAN tarafından bu nitelikte bir yatırım yapılmadığı, yatırım kalemleri kapsamında bildirilen unsurların ise büyük ölçüde taraflar arasındaki bila tarihli Protokol ve Ariyet Sözleşmesi kapsamında ariyeten bayinin kullanımına bırakılan donanımlardan ibaret olduğu anlaşılmaktadır. Dolayısıyla dikey anlaşmanın, Kurulumuzun bahse konu kararlarında akaryakıt sektöründeki uzun süreli bir dikey anlaşmanın 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (a) ve (b) bentlerinde belirtilen şartları sağlamış sayılabilmesi için ortaya koymuş olduğu *"istasyona özgü yatırımların dağıtıcı tarafından üstlenilmiş olması"* koşulunu karşılamaktan uzak olduğu, bu nedenle dikey ilişkiye bireysel muafiyet tanınmasının olanaklı olmadığı değerlendirilmektedir.
- (11) Bu doğrultuda taraflar arasındaki dikey ilişkinin 09.05.2012 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte Kurulumuzun geçmiş tarihli kararlarında¹, uzun süreden beri devam eden dikey ilişkilerde imzalanan yeni sözleşmelerle dikey ilişkinin de yenilenmesi yeni bir irade beyanı olarak kabul edilmekte ve bu şekilde duruma göre taraflar arasında yeni bir dikey anlaşmanın yapıldığından bahisle bu durum, grup muafiyeti kapsamındaki sürelerin hesaplanmasında göz önüne alınmaktadır.

¹ Konuya ilişkin olarak Kurulumuzun; 08.04.2010 tarihli, 10-29/436-162 sayılı ve 07.10.2010 tarihli, 10-63/1313-491 sayılı kararlarına bakılabilir.

13-11/159-81

- (12) Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 35. paragrafında "...Beş yıllık süreyi aşacak şekilde zımnen yenilenebilen rekabet etmeme yükümlülükleri de grup muafiyeti kapsamında değildir. Ancak, süresi beş yılı aşmayan veya beş yıldan sonraki uzatmanın her iki tarafın açık iradesi ile mümkün olduğu ve alıcının beş yıllık süre sonunda rekabet etmeme şartına son vermesini engelleyen herhangi bir durumun olmadığı hallerde rekabet etmeme yükümlülüğü grup muafiyetinden yararlanacaktır..." şeklinde açıklama getirilmiştir. Bu çerçevede 2002/2 sayılı Tebliğ açısından önemli olan husus, anlaşmanın yapıldığı tarihten itibaren en geç beşinci yılın sonunda, bayinin mevcut anlaşmayı sonlandırmak ya da yeniden müzakere ederek azami beş yıllık bir süre için yenilemek konusundaki özgür iradesini tam olarak ortaya koyabilecek olmasıdır.
- (13) Nitekim Kurumumuzun resmi internet sayfasında yer alan sık sorulan sorular başlıklı açıklamalarda yer verildiği ve Kurulumuz tarafından da benimsendiği² üzere, taraflar arasında, bayinin mevcut intifa/kira sözleşmesini sonlandırma hakkının bulunduğu, buna karşın aynı dağıtım şirketi ile anlaşma yapmak istediği hususlarının açıkça ifade edildiği ve süre kısaltma işlemine ilişkin taraf iradelerinin yer aldığı ayrı bir yazılı anlaşma imzalanmak, intifa hakkının tesisi aşamasındaki şekil şartlarına aynen uyulmak ve mülkiyet hakkı sahibi ile birlikte intifa/kira hakkı lehtarı tarafından ilgili Tapu Sicil Müdürlüğüne bizzat başvurulmak suretiyle, resmi senet düzenlenerek tapuda intifa/kira hakkı sürelerinin kısaltılması işlemi yapılması ve beraberinde yeni bir bayilik sözleşmesi imzalanması halinde, dikey anlaşmanın azami beş yıllık bir süre için yenilendiğinin kabulü mümkündür.
- (14) Bu doğrultuda, başvuruya konu taşınmaz üzerinde 09.05.2007 tarihinde CAN ASLAN lehine 15 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği ve 14.05.2007 tarihinde beş yıl süreli bayilik sözleşmesi imzalandığı; 15.05.2012 tarihinde de yeni bir beş yıllık bayilik sözleşmesi akdedildiği görülmektedir. Ancak yeni bayilik sözleşmesinin akdedildiği tarihte malik ve bayi konumundaki Mahir AKSOY'a evvelce tesis edilen intifa hakkının sonlandırılması yönünde bir imkân tanınmış olduğuna dair herhangi bir bulgu bulunmadığı gibi CAN ASLAN lehine 09.05.2007 tarihinde 15 yıl süre ile tesis edilmiş bulunan intifa hakkının süresine ilişkin olarak tapuda bir kısaltma işleminin de gerçekleştirilmediği anlaşılmaktadır. Bu nedenle, Kurulumuzun geçmiş kararlarında yer verilen değerlendirmeler ışığında yeni bir dikey anlaşma kurmak yönünde tarafların iradelerinin yenilenmesi koşulunun karşılanmadığı ve söz konusu dikey ilişkinin 09.05.2007 tarihinden itibaren beş yıl süreyle olmak üzere 09.05.2012 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığı kanaatine varılmıştır.

---

² Kurulumuzun 27.10.2011 tarih ve 11-54/1390-498 sayılı kararında da bu yönde karar verilmiştir.

J. SONUÇ

(15) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

1- a) Mahir AKSOY-Aksoylar Petrol ile Can Aslan Petrolcülük San. A.Ş. arasında akdedilen 14.05.2007 ve 15.05.2012 tarihli bayilik sözleşmeleri ile 09.05.2007 tarihinde CAN ASLAN lehine tesis edilen intifa hakkından oluşan dikey ilişkinin, 09.05.2012 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığına ancak bu tarihten itibaren grup muafiyeti kapsamının dışında kaldığına,

b) Söz konusu dikey ilişkiye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet de tanınamayacağına;

2- Bu nedenle 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesi uyarınca, gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren altmış gün içinde aralarındaki dikey anlaşmayı sonlandırmaları gerektiği, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde taraflara görüş bildirilmesi için Başkanlığın görevlendirilmesine

OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.